

УДК: 351/354(045)

ПРОБЛЕМИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У СВІТОВЕ СПІВТОВАРИСТВО

Юрчик І. Б., Урбанович В. А.

Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету, Україна, м. Вінниця

В статті досліджуються тенденції та перспективи розвитку відносин України та ЄС з використанням сучасних методів експертних оцінок та сценарного аналізу. Окреслюються геополітичні пріоритети інтеграційної стратегії України, визначаються законодавчі аспекти відносин України та ЄС, аналізуються основні напрями співробітництва України з ЄС. Мета статті – дослідити стан сучасної української євроінтеграційної політики. Проаналізовано актуальні проблеми вітчизняної інтеграційної стратегії в контексті основних аспектів сучасного розвитку Євросоюзу та його держав-членів, включаючи ситуацію після приєднання до ЄС нових країн.

Ключові слова: євроінтеграція, інтеграція України, євро інтеграційна політика, реформи, інвестиції

Юрчик И. Б., Урбанович В. А. Проблемы интеграции Украины в мировое сообщество/ Винницкий торгово-экономический институт Киевского национального торгово-экономического университета, Украина, Винница

В статье исследуются тенденции и перспективы развития отношений Украины и ЕС с использованием современных методов экспертных оценок и сценарного анализа. Определяются геополитические приоритеты интеграционной стратегии Украины, определяются законодательные аспекты отношений Украины и ЕС, анализируются основные направления сотрудничества Украины с ЕС. Цель статьи - исследовать состояние современной украинской евроинтеграционной политики. Проанализированы актуальные проблемы отечественной интеграционной стратегии в контексте основных аспектов современного развития Евросоюза и его государств-членов, включая ситуацию после присоединения к ЕС новых стран.

Ключевые слова: евроинтеграция, интеграция Украины, евро интеграционная политика, реформы, инвестиции

Yurchik I. B., Urbanovich V. A. The problems of integration of Ukraine into the world community/Vinnitsa Trade and Economic Institute of Kyiv National University of Trade and Economics, Ukraine, Vinnitsa.

The article examines trends and prospects of development of relations between Ukraine and the EU by using modern methods of expert assessments and scenario analysis. Outlines the geopolitical priorities of Ukraine's integration strategy, determined the legal aspects of relations between Ukraine and the EU,

analyzes the main directions of cooperation between Ukraine and the EU. Purpose of the article - to investigate the state of the Ukrainian European integration policy. Analyzed the current problems of national integration strategies in the context of the main aspects of the modern development of the EU and its Member States, including the situation after the EU accession of new countries.

Keywords: European integration, the integration of Ukraine, Euro integration policy reforms, investments

Постановка проблеми. Євроінтеграція – цивілізаційний вибір України, одна з ключових вимог Революції гідності. У системі зовнішньополітичних пріоритетів України вона посідає особливе місце. Для України європейська інтеграція – це шлях модернізації економіки, подолання технологічної відсталості, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, створення нових робочих місць, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника, вихід на світові ринки, насамперед на ринок ЄС. Як невід’ємна частина Європи Україна орієнтується на діючу в провідних європейських країнах модель соціально-економічного розвитку.

Інтеграція у світове господарство не може відбуватися стихійно. Вона потребує свідомих рішень і контролюваності з боку держави. Для цього не досить прийняти модель «відкритої» економіки, здійснити лібералізацію зовнішньоекономічних зв'язків. Такий підхід означатиме пасивність держави щодо формування господарських контактів із зарубіжжям, її наслідком буде витіснення країни на узбіччя світового господарства, перетворення її на сировинний придаток промислово розвиненого центру.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження проблеми інтеграції та співпраці України з ЄС знайшли своє відображення у роботах та монографіях таких авторів, як І. Бережнюк, С. Боротничек, А. С. Гальчинський, О. А. Корнієвський, В. Опришко, Н. Пирець, П. Пашко, В. Посельський, М. Тонєв, Є. Д.Холстїніна, О. Дугїна, З. Бжезинський, О. Ледаєва, С. Хантїнгтона.

Метою статті є дослідити стан сучасних інтеграційних процесів в Україні з огляду на зміни політичної та економічної ситуації в країні та здійсненням конкретних дій на шляху до Євроінтеграції.

Виклад основного матеріалу. Євроінтеграційний курс для України є безальтернативним, хоча на цьому шляху нас чекає безліч труднощів, випробувань, розчарувань, усвідомлення необхідності здорового національного егоїзму та прогнозування наслідків зовнішньополітичних і економічних рішень, а також позбавлення від ілюзій отримання вагомої зовнішньої допомоги та швидкого вирішення зовнішніми агентами наших внутрішніх глибинних проблем. Економічна інтеграція як процес розвитку стійких взаємозв'язків і поглиблення поділу праці, форма зближення і посилення взаємодії національних економік може надати поштовх для розвитку продуктивних сил та модифікації виробничих відносин. Однак

інтеграція не в змозі замінити здорову економічну політику, націлену на розвиток внутрішнього ринку та накопичення внутрішніх заощаджень, підвищення національної конкурентоспроможності та активізацію інвестиційно-інноваційної діяльності, залучення довгострокових іноземних інвестицій та формування сильних і ефективних національних компаній.

Членство у ЄС є стратегічним орієнтиром українських прагнень до перетворення і ключовою метою, заради якої проводяться реформи. До позитивних наслідків вступу України в ЄС можна віднести такі переваги:

- політичні переваги: Стабільність політичної системи та адаптація національного законодавства із законодавством ЄС, реформування недієздатного національного судочинства;
- економічні переваги: Забезпечення розвитку середнього та малого бізнесу, впровадження стандартів ЄС у виробництві, підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств;
- соціальні переваги: Формування середнього класу, реформування освіти, охорони здоров'я, соціального захисту тощо;
- ідеологічні переваги: Поширення української культури в країнах ЄС.

До негативних наслідків вступу України в ЄС можна назвати такі недоліки:

- політичні недоліки: Часткова втрата суверенітету, невизначеність стратегії розвитку ЄС, погіршення відносин з країнами СНД та іншими країнами;
- економічні недоліки: Втрата конкурентоспроможності певних галузей, складність переходу на європейський рівень цін;
- соціальні недоліки: Ускладнення візового режиму зі східними сусідами;
- культурні (ідеологічні) недоліки: Розмивання національної самобутності України.

У євроінтеграційному процесі кожної країни настає момент, коли із зовнішньополітичного питання він перетворюється на ряд конкретних і досить складних завдань політики внутрішньої. Для України такий момент настав з підписанням Угоди про асоціацію з ЄС у 2014 р. Відтоді на перший план вийшли абсолютно технічні потреби, наприклад імплементація сотень європейських нормативних актів, щоб правила, за якими функціонує державний сектор, політика та економіка в Україні, були такими ж, як у Європі.

Налагодити цю роботу не так просто: хтось має очолити, хтось – проконтролювати, хтось – втілювати. Причому важливо, аби ніщо не «провисало», не відтерміновувалося, роботу не робили двічі різні відомства або, навпаки, не перекидали її одне на одного.

Станом на 22 квітня 2015 р. уряд ухвалив 33 розпорядження про схвалення 129 планів імплементації 179 актів законодавства ЄС. Зокрема,

Кабмін затвердив вісім планів імплементації 13 актів законодавства ЄС у сфері охорони здоров'я, 43 плани імплементації 45 законів ЄС у сфері інфраструктури, два плани імплементації двох законів ЄС у сфері юстиції, три плани імплементації трьох законів в агросфері, 10 планів імплементації 38 актів у сфері економічного розвитку та шість планів імплементації дев'яти актів у сфері фінансів, а також 14 планів імплементації 14 законів ЄС у соціальній сфері, 20 планів імплементації 20 актів у сфері екології та природних ресурсів та один план імплементації одного акта законодавства ЄС у сфері освіти. Усього до 2017 р. передбачається затвердити плани імплементації 180 актів законодавства.

Серед основних пріоритетів визначив конституційну реформу, реформу системи запобігання та боротьби з корупцією, виборче законодавство, реформу системи правосуддя, реформу у сфері державного управління, дерегуляцію, реформу державних закупівель, податкову реформу та зовнішній аудит.

У реалізації конституційної реформи досягнуто «певний прогрес» – створена Конституційна Комісія й три робочі групи: з децентралізації, судової реформи, прав людини. «Певного прогресу» також досягнуто в реформі судової системи (прийнято Закон України «Про справедливий суд») та в податковій реформі (внесені зміни в законодавство щодо відшкодування ПДВ). Лише «певного прогресу» досягнуто і в реформуванні енергетичної галузі України (прийнято Закон України «Про ринок газу», а також план подальших реформ «Нафтогазу»).

У боротьбі з корупцією (створено Антикорупційне бюро, Нацагентство з питань запобігання корупції, внесені зміни до антикорупційних законів), у реформі держзакупівель і дерегуляції (закріпленій мораторій на перевірки, зменшено кількість податків з 22 до дев'яти, спрощені на законодавчому рівні процедури отримання ліцензій та інших дозвільних документів) уряд оцінив роботу української влади як «значний прогрес».

У виборчій реформі України поки досягнуто лише «обмеженого прогресу». Деякі просування є також у сферах юстиції, торгівлі, охорони здоров'я, охорони навколишнього середовища та ін. Перераховані технічні стандарти, які Україна вже привела й приводить у відповідність із законодавством ЄС. Так, уже гармонізовано з нормами Євросоюзу 30 % національних стандартів (8 тис. 849 документів технічного регулювання з 29,6 тис. таких документів).

На жаль, в Україні, як наголошують європейські та українські експерти, з асоціацією не все гладко: нова влада не демонструє швидких реформ, у країні вибухають корупційні скандали – усе це відбувається на фоні агресії на Донбасі та тиску Росії з метою дестабілізації ситуації в Україні.

Євроінтеграція – це сфера не тільки зовнішньої, а і внутрішньої політики. Та коли процесом займаються десятки відомств одночасно, без координуючого центру, на практиці це призводить до безладу. «Європейський офіс» у Секретаріаті уряду не здатний розв'язати цю

проблему з однієї простої бюрократичної причини – його керівник не має права давати вказівки міністрам і керівникам відомств.

Покращити ситуацію могло б призначення профільного віце-прем'єра з євроінтеграції та створення профільного міністерства чи нацагентства, проте, попри заяви вищого керівництва, протягом останнього року цього так і не сталося.

Україна намагається стати повноправним членом світового співтовариства, поступово переборює свій відрив від Європи і включається в загальноєвропейський процес. Країна звільняється від застарілих економічних догм, що були достатньо сильним гальмом як для розвитку економіки і соціальної сфери, так і для взаємозв'язку з іншими державами.

Висновки. Успішність будь-якої євроінтеграційної політики полягає не в твердженнях і деклараціях про європейський вибір, а в банальному слідуванні принципам та цілям цієї політики. Політичні переваги інтеграції України у ЄС пов'язані зі створенням надійних механізмів політичної стабільності, демократії та безпеки. Зближення з ЄС є гарантією, а виконання його вимог – інструментом розбудови демократичних інституцій в Україні. Крім того, членство у ЄС відкриє шлях до колективних структур спільної безпеки Євросоюзу, забезпечить ефективнішу координацію дій з європейськими державами у сфері контролю за експортом і нерозповсюдження зброї масового знищення, дасть змогу активізувати співробітництво в боротьбі з тероризмом, організованою злочинністю, контрабандою, нелегальною міграцією, наркобізнесом тощо.

Європейський вибір України відкриває нові перспективи співробітництва з розвинутими країнами континенту, надає можливості економічного розвитку, зміцнення позицій України у світовій системі міжнародних відносин. Це – найкращий спосіб реалізації національних інтересів.

Література:

1. Батаренко А. О. Проблеми та перспективи європейської інтеграції України [Текст] / А. О. Батаренко // Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ. – 2014. – № 1. – С. 34–37.
2. Віннік В. В. Участь України в європейських інтеграційних процесах: тенденції та перспективи. / [Електронний ресурс] / В. В. Віннік. – Ефективна економіка. – Режим доступу: <http://www.econotyu>.
3. Гайдуцький П. Україна і Митний Союз: проблеми інтеграції / [Електронний ресурс]. / П. Гайдуцький. – Дзеркало тижня. – Режим доступу: <http://gazeta.dt.ua>
4. Домащук Н. Україна в інтеграційних процесах: сучасний стан та перспективи розвитку / [Електронний ресурс] / Н. Домащук. – Науковий блог НаУ «Острозька академія». – Режим доступу: <http://naub.oa.edu.ua>
5. Звіт про виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. – Режим доступу: <http://reforms.in.ua>

6. Федоришина О. О. Проблеми інтеграції України до Європейського Союзу [Текст] / О. О. Федоришина // Ефективна економіка. – 2014. – Випуск № 4. – С. 158–162.

References:

Batarenko A. O. Problemy ta perspektyvy jevropejskoho integraciji Ukrajinny [Tekst] / A. O. Batarenko // Naukovyj visnyk Instytutu mizhnarodnykh vidnosyn NAU. – 2014. – № 1. – S. 34–37.

Vinnik V. V. Uchastj Ukrajinny v jevropejskykh integracijnykh procesakh: tendenciji ta perspektyvy. / [Elektronnyj resurs] / V. V. Vinnik. – Efektivna ekonomika. – Rezhym dostupu: <http://www.economy>.

Ghajducjkyj P. Ukrajinna i Mytnyj Sojuz: problemy integraciji / [Elektronnyj resurs]. / P. Ghajducjkyj. – Dzerkalo tyzhnja. – Rezhym dostupu: <http://gazeta.dt.ua>

Domashhuk N. Ukrajinna v integracijnykh procesakh: suchasnyj stan ta perspektyvy rozvytku / [Elektronnyj resurs] / N. Domashhuk. – Naukovyj blogh NaU «Ostrozjka akademija». – Rezhym dostupu: <http://naub.oa.edu.ua>

Zvit pro vykonannja Ughody pro asociaciju mizh Ukrajinnoju ta Jevropejskym Sojuzom. – Rezhym dostupu: <http://reforms.in.ua>

Fedoryshyna O. O. Problemy integraciji Ukrajinny do Jevropejskogho Sojuzu [Tekst] / O. O. Fedoryshyna // Efektivna ekonomika. – 2014. – Vypusk № 4. – S. 158–162.